ହୁକୁମ୍ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

1961

ମାର୍ଚ୍ଚ 28

ବନାମ

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ

(କେ. ସୁବ୍ବା ରାଓ ଏବଂ ରଘୁବର ଦୟାଲ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ)

ଅପରାଧିକ ବିଚାର-ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ-ସମ୍ପତ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଧିକାର- ମାତ୍ର- ଅନୁ ପ୍ରବେଶକାରୀ, ଯଦି ପୀଡ଼ିତ ପକ୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ- ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ-ଉପସଂହାର- ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତା (ଧାରା 45/1860) ଧାରା 149 ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କୁରାଢି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଲାଠି ସହିତ ସଶସ୍ତ୍ର ଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଜଣେ 'H' ଏବଂ ତାଙ୍କ ସମର୍ଥକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 'H' ଙ୍କ କ୍ଷେତ ଦେଇ ସେମାନେ ଦୁଇଟି ଲଦା ହୋଇଥିବା ଶଗଡ ଗାଡି ସହିତ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ମାର୍ଗରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ସମୟରେ ସେମାନେ 'H'ଙ୍କୁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସମର୍ଥକଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ 'H' ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କର ଅଭିବଚନ ଥିଲା ଯେ 'H' ଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ କ୍ଷମା ମାଗିଥିଲେ ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କ୍ଷେତର ଅବଶିଷ୍ଟ ଛୋଟ ଅଂଶକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆତ୍ମରକ୍ଷାରେ ସେମାନେ ପୁନର୍ବାର ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷ ଏହା ଥିଲା ଯେ, Hଙ୍କ ର ସମ୍ପତ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଧିକାର ସମାପ୍ତ ହୋଇସାରିଥିଲା କାରଣ ଅବେଦନକାରୀମାନେ ଏପରି କରିବା ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପରେ ଅପରାଧିକ ଅନୁପ୍ରବେଶ ସମାପ୍ତ ହୋଇସାରିଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ଆଉ ଏକ ବେଆଇନ ସମାବେଶ ଭିତରେ ନଥିଲେ କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇସାରିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପରେ ଅନ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଦାୟୀ ନଥିଲେ ।

ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଏକ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକାରୀଙ୍କ ଅନୁତାପ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଏବଂ ତା 'ପରେ ଏପରି ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ

1961
ହୁକୁମ୍ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ବନାମ
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ରଘୁବର ଦୟାଲ

ନିବେଦନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ଶେଷ ହୋଇନଥିଲା । ପୀଡ଼ିତ ପକ୍ଷର ଅଧିକାର ଥିଲା ଯେ ସେ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକାରୀଙ୍କୁ ଏପରି ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶରୁ ନିବୃତ୍ତ ରଖିବେ, ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକାରୀମାନେ ଯେଉଁ ପରିମାଣର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁ ନା କାହିଁକି ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ; କ୍ଷେତ ଛାଡିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦିଗରେ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ନ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶକାରୀଙ୍କ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଜିଦ୍ ଧରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିଲା।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଯେତେବେଳେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଲାଠି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କୁରାଢିରେ ସଜ୍ଜିତ ଥିଲେ ଏବଂ ଯଦି ସେମାନେ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ, ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ହେବ ଯେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ପାଇଁ ହିଂସାର ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏହିପରି ଘଟଣାର ଅନୁଶୀଳନ କରିବା ଦ୍ୱାରା କେହି ଆହତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ଯିଏକି ସେହି ଆଘାତର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିପାରେ ।

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ଅଧିକରିତା :ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 165/1960 ।

ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1010/1956 ରେ ଡିସେମ୍ବର 19,1958 ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଫୌଜଦାରୀ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଜୟ ଗୋପାଳ ସେଠୀ, ସି. ଏଲ. ସରୀନ ଏବଂ ଆର. ଏଲ. କୋହଲି ।

ଜି. ସି. ମାଥୁର ଏବଂ ସି. ପି. ଲାଲ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ।

1961, ମାର୍ଚ୍ଚ, 28ରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ରଘୁବର ଦୟାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା- ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅବେଦନଟି ଚାରି ଜଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଆହ୍ଲାବାଦର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେମାନଙ୍କ ଆବେଦନ କୁ ଖାରଜ କରି ଧାରା 302 ସହିତ ପାଠକରାଯାଇଥିବା ଧାରା 149 ଅଧୀନରେ ଅନେକ ଅପରାଧ

ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସହାରନପୁର ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କର ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଆଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ବିରୁଦ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅନ୍ୟ ତିନି ଜଣଙ୍କ ସହ ସୁରଜ ଭାନଙ୍କ କ୍ଷେତରୁ ହରଫୁଲ୍ କ୍ଷେତ ଦେଇ ବଳପୂର୍ବକ ଆଖୁ ଭର୍ତ୍ତି ଦୁଇଟି ଶଗଡ ଗାଡି ନେଇଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା, ହରଫୁଲ୍ କ୍ଷେତ ମଧ୍ୟ ଦେଇ, ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ଫର୍ଲାଙ୍ଗ୍ ଦୂରରେ ଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥକୁ ଆଖୁ ପରିବହନ କରିବା ସମୟରେ ହରଫୁଲଙ୍କ ଗହମ ଏବଂ ଚଣା ଫସଲକୁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିର ପ୍ରତିବାଦ କରିବାରୁ ସେମାନେ ହରଫୁଲଙ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପିଟିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ରାମ ଚନ୍ଦର ଏକ କୁରାଢି ସହିତ ସଶସ୍ତ୍ର ଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେମାନେ ଲାଠି ସହିତ ସଶସ୍ତ୍ର ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିଥିବା ହରଫୁଲ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିଥିବା ଅନ୍ୟମାନେ ନିଜ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଳ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଘଟଣାରେ ପାଇଥିବା ଆଘାତ କାରଣରୁ ହରଫୁଲଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ହରଫୁଲ୍ କ୍ଷେତ ଦେଇ ଗାଡି ନେଇଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ ଯେ ହରଫୁଲଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦରେ ସେମାନେ କ୍ଷମା ମାଗିଥିଲେ, ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାଙ୍କ କ୍ଷେତ ଦେଇ ଗାଡି ନ ନେବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ବାକି ରହିଥିବା କ୍ଷେତ୍ରର ଅତି ଛୋଟ ଅଂଶକୁ ଗାଡିଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହି ସମସ୍ତ ନମ୍ର ଆଚରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ, ହରଫୁଲ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତା 'ପରେ ସେମାନେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ହରଫୁଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆଘାତ କରିଥିଲେ ।

ଉଭୟ ବିଦ୍ୱାନ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ତଥ୍ୟର ସମକାଳୀନ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଏବଂ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ (i) ହରଫୁଲ୍ ର କ୍ଷେତର ସୀମା ଦେଇ କିମ୍ବା ତା 'ସହିତ କୌଣସି ରାସ୍ତାନଥିଲା; (ii) ଯେତେବେଳେ ଗାଡିଗୁଡିକ ଯାତାୟାତ ମାର୍ଗ ନିକଟରେ ଥିଲା ଏବଂ ହରଫୁଲ୍ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷ ଆକ୍ରମଣ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ; ଏବଂ (iii) ଆବେଦନକାରୀ ପକ୍ଷଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଧିକାର ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ହରଫୁଲଙ୍କ କ୍ଷେତରେ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ

କରିବା ଏବଂ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ଷେତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରୁ ବାରଣ କରାଯାଏ ତେବେ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟାଇବାର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ଏକ ବେଆଇନ ସମାବେଶ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ସେମାନେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ସେଠୀ ଚାରୋଟି ଯୁକ୍ତି ଉଠାଇଛନ୍ତି: (i)ହରଫୁଲଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଧିକାର ସମାପ୍ତ ହୋଇସାରିଥିଲା କାରଣ ଅବେଦନକାରୀମାନେ ଏପରି କରିବା ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପରେ ଅପରାଧିକ ଅନୁପ୍ରବେଶ ସମାପ୍ତ ହୋଇସାରିଥିଲା ; (ii) ଯଦି ଦଙ୍ଗାକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଆଘାତ କରନ୍ତି ତେବେ ଏକ ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଭିଯୋଜନ କରିବା ଆଧାରରେ ଅନ୍ୟ ଦଙ୍ଗାକାରୀମାନେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 149 ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ; (iii) ଏହାର ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଏକ ସମାବେଶ ବେଆଇନ ସମାବେଶ ହେବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ବେଆଇନ ଜନ ସମାବେଶର ସେହି ସଦସ୍ୟ ଯିଏ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ହେବେ, ଯିଏ ପ୍ରକୃତରେ ଏହା କରିଛନ୍ତି; ଏବଂ (iv) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ବିଚାରପତିମାନେ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟରୁ କିଛି ଅନୁମାନ କରିବା ସମୟରେ ନିଜକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କରିଛନ୍ତି ।

ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ତିନୋଟି ଯୁକ୍ତିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସମସ୍ତ ଯୁକ୍ତିଗୁଡିକ ଏହି ଅନୁମାନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଳ ଯେଉଁ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରୁଥିଲା, ତାହା ସେତେବେଳେ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ହରଫୁଲ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିଥିଲା ଏବଂ ହରଫୁଲ୍ ହିଁ ଆକ୍ରମଣ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହି ଦୁଇଟି ଶଗଡ ଗାଡି ହରଫୁଲ୍ କ୍ଷେତରୁ ବାହାରି ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥରେ ପହଞ୍ଚିନଥିଲା । ଘଟଣା ଘଟିବା ସମୟରେ ସେମାନେ କ୍ଷେତ ଭିତରେ ଥିଲେ । ସେମାନେ ହରଫୁଲଙ୍କର କ୍ଷେତର ସୀମା ନିକଟରେ ଥିଲେ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କ୍ଷେତର ଅନେକ ଗଜ ଭିତରେ ରହିଥିବେ। ତେଣୁ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ସମାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କର ଯେତେ କମ୍ ଦୂରତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଥିଲେବି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ଜାରି ରଖିବାରୁ ରୋକିବା

ପାଇଁ ହରଫୁଲଙ୍କର ଅଧିକାର ଥିଲା । ଏହା ସତ୍ୟ ଏହି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ କ୍ଷେତ ବାହାରକୁ ଯିବାର ଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ନକରି ପକ୍ଷ ଏହା କରିପାରି ନଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ ଯେଉଁ କଠିନ ସ୍ଥିତିରେ ନିଜକୁ ପାଇଥିଲେ, ତାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ଜାରି ରଖିବାକୁ ଜିଦ୍ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଅଧିକାର ଦେଇଥିଲା । କ୍ଷେତ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଦିଗରେ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଉନଥିଲା, ତେବେ ଯେତେ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉନା କାହିଁକି, ସେମାନଙ୍କୁ ହରଫୁଲଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଅନୁସାରେ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ହରଫୁଲ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ଜଣେ କମ ଜିଦି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରି ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହାୟତା ନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଅଯୌକ୍ତିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ କୁହାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ତେଣୁ ଅପରାଧିକ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ଅପରାଧ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଅଧିକାର ହରାଇଥାନ୍ତେ । ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଆଇନର ତିନୋଟି ପ୍ରସ୍ତାବ, ଯାହା ଆଇନର ସତ୍ତାହୀନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଥିଲା, ଏଗୁଡିକ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ସୁସଂସ୍ଥାପିତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଚତୁର୍ଥ ଯୁକ୍ତି ବାସ୍ତବରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ବିପରୀତ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ କରେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷ, ହରଫୁଲ୍ କ୍ଷେତ ଦେଇ ବଳପୂର୍ବକ ସେମାନଙ୍କର ରାସ୍ତା ବ୍ୟବହାର କରିବା ସେମାନଙ୍କ ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟାଇବାର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା, ଏବଂ ସେହି ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସମୟରେ ହରଫୁଲର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତି ସହ ଆମେ ସହମତ ନୁହଁ । ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି, ଏବଂ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏପରି ରାୟ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଳ ସୁରଜ ଭାନଙ୍କ ଆଖୁ କ୍ଷେତରୁ ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ଯାଇ ସମାନ ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥକୁ ସେମାନଙ୍କ ଗାଡି ନେଇଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତେ । ଏପରି କରିବା ଦ୍ୱାରା, ସେମାନଙ୍କୁ ସାର୍ବଜନୀନ ପଥ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଳ୍ପ ଦୂରତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା ଏବଂ କେବଳ ଗୋଟିଏ କ୍ଷେତ ଦେଇ ଅତିକ୍ରମ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା, ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ସନ୍ଦଲ ରାଜପୁତଙ୍କର ଥିଲା । ଯିବା ବାଟରେ ପଡ଼ିଥିବା ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ ଗୁଡ଼ିକ ସୁରଜ ଭାନଙ୍କର ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଛାଯାଇଥିବା ଲମ୍ବା ରାସ୍ତାଟି ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ହରଫୁଲ୍ ସମେତ ଅନେକ ସୈନିଙ୍କ କ୍ଷେତ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ଶଗଡ ଗାଡି ନେବାକୁ ବାଧ କରିଥିଲା, ଏହି ବିଷୟଟି

1961
ହୁକୁମ୍ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ
ବନାମ
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ରଘୁବର ଦୟାଳ

ଯଥାର୍ଥ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୋଇଥିବ ଯେ ଏପରି କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଯେତେ ସଂଖ୍ୟକ କ୍ଷେତ ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେତେ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଢୁଥିବା ଫସଲର କ୍ଷତି ହେବ । ଏଭଳି କ୍ଷୟକ୍ଷତି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର କ୍ଷତି ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଆଶା କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଏହିପରି କିଛି ବ୍ୟକ୍ତି ଗାଡି ଯିବା ଉପରେ ଆପତ୍ତି କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ନିଜ କ୍ଷେତକୁ ଫେରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି, ସେମାନେ ଅବମାନନାକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ ଦେଇ ଆଗକୁ ବଢିବାକୁ ଜିଦ୍ କରିବେ । ଏଭଳି ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ସଂଘର୍ଷ ଏବଂ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଆଡକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷର ଏପରି ଆଚରଣ ପାଇଁ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଅଭିଯୋଗକାରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଳ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କୁରାଢିରେ ସଜ୍ଜିତ ଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଉପସଂହାର ଉପନୀତ ହେବା ଅଯୌକ୍ତିକ ନୁହେଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଶୀଘ୍ର ପହଞ୍ଚିବା ମାର୍ଗ ଦ୍ୱାରା ଶଗଡଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥକୁ ନେବା ପାଇଁ ଏହିପରି ଜଣେ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ।ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ତର ମାର୍ଗଟି ସର୍ବସାଧାରଣ ମାର୍ଗରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଛୋଟ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ପଶ୍ଚିମ ମାର୍ଗଟି, ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବସାଧାରଣ ପଥର ଲମ୍ବା ଅଂଶ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଲାଠିରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ କୁରାଢିରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ଉପନୀତ ହେବା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଭୁଲ ନୁହେଁ ଯେ ସେମାନେ ନିଜର ସାମୂହିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ହିଂସା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏହିପରି ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସମୟରେ ସମ୍ଭବତଃ କେହି ଆହତ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯେ ସେହି ଆଘାତର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିପାରନ୍ତି । ହରଫୁଲ ସାତଟି ଆଘାତ ପାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରୁ ଗୋଟିଏ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ଡାହାଣ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଏକ କଟା କ୍ଷତ ଥିଲା, ଅସ୍ଥି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଘାତର ନୋଳା ପରି ମୁଣ୍ଡର ବାମ ପାର୍ଶ୍ୱ

ହାଡ଼ରେ ଗଭୀର କ୍ଷତ ଥିଲା । ଆହତ ହେବାର ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ହରଫୁଲଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ମୁଣ୍ଡରେ ଓ ଖପୁରି ହାଡରେ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତ କାରଣରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବ ଆଘାତ ଏବଂ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହେତୁ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଳର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ହରଫୁଲଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେତୁ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥିବ ଅପରାଧକୁ ହତ୍ୟା ଅପରାଧ ବୋଲି ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଆମେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହେ ଆବେଦନରେ ଆମେ କୌଣସି ବଳ ଦେଖୁନାହୁଁ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଅଛି ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ମଦନ ମୋହନ ଭୂୟାଁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।